

Anàlisi de les accions defensives del porter en el futbol 7

PILAR SAINZ DE BARANDA ANDÚJAR

Doctora en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Universidad Católica San Antonio de Murcia

ENRIQUE ORTEGA TORO

Doctor en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Universidad Católica San Antonio de Murcia

LUIS LLOPIS PORTUGAL

Entrenador de porters de Futbol Base. Real Sociedad C.F.

JOSÉ FRANCISCO NOVO PALACIOS

Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Diplomant en Educació Física

DANIEL RODRÍGUEZ MUÑOZ

Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Diplomant en Educació Física

Resum

L'anàlisi de la competició serà un mitjà per millorar el coneixement del joc del porter des d'una perspectiva física i tecnicotàctica. A més a més, suposarà una font d'informació per a l'organització i el disseny de les tasques específiques per a l'entrenament del porter, que han d'assegurar un treball en què es realitzin situacions semblants a la mateixa competició.

Per tal de desenvolupar el joc defensiu, el porter ha de coordinar les seves accions amb la defensa del seu equip i, alhora, el joc defensiu de l'equip estarà condicionat per l'atac de l'equip contrari. Per això, per analitzar l'aportació del porter en el joc defensiu de l'equip, es va valorar l'atac contrari, l'acció tècnica defensiva, l'acció física i la zona d'intervenció on realitza l'acció el porter.

La mostra de l'estudi la formaven 34 porters de les seleccions nacionals participants en 56 partits del Mundial de Corea i el Japó 2002. L'instrument d'observació que es va utilitzar va ser el sistema de categories. Abans de la recollida de les dades es va realitzar l'entrenament dels observadors, per a la qual cosa es va fer servir la metodologia exposada per Behar (1993). Es van utilitzar 5 observadors i es va establir un índex de confiança (Coeficient de Correlació Intraclasse o Índex de Kappa) del 0,95. Es va realitzar una anàlisi estadística de caràcter descriptiu, dintre de la qual es van calcular les mitjanes, desviacions típiques, mínims i màxims dels comportaments efectuats pels diferents porters; es va utilitzar el programa estadístic SPSS.11.5.

Paraules clau

Futbol 7, Porter, Defensa.

Abstract

Match analysis is a way to improve the information about goalkeeper actions from both physical and technical-tactical perspectives. Also, it implies a source of information to organize and design the specific exercises of the goalkeeper's practice, which should assure a workout with game-like situations. To develop a defense game, the goalkeeper should coordinate his actions with the defensive players of the team and adapt the defense to attack the opposite team. Therefore, to analyze the defense, we have to evaluate the attack of the opposite team, the defensive technical actions, the physical actions and the intervention zone where the goalkeeper acts.

The sample included goalkeepers of the ten teams that participated in 19 matches of the International Cup in Maspalomas in 2003. The observation instrument utilized was a category system. Before data collection an observers training was done using methodology proposed by Behar (1993).

An inter-class reliability coefficient < 0.95 was established with five observers in ten matches. A descriptive analysis (average, standard deviation, minimum and maximum) was done with statistic software SPSS.11.5.

Key words

Soccer 7, Goalkeeper, Defense.

Introducció

La necessitat de la implantació del Futbol 7 com a pas previ al Futbol 11, ha estat reivindicada per molts autors (American Sport Education Program, 2001; Mercier, 1967a, b; Pacheco, 2004; Vales, 1994; Wanceulen, 1982; Wein, 1995), amb l'objectiu d'adaptar la competició a l'edat dels participants i no repro-

duir el model de l'adult en el nen. Tanmateix, són pocs els estudis que han valorat els efectes que el canvi reglamentari ha ocasionat en el joc tecnicotàctic dels jugadors (Ardá, 1998).

Amb aquest estudi es pretén d'analitzar el lloc específic del porter en la seva faceta defensiva, amb els objectius següents:

En relació amb el tipus d'acció física realitzada pel porter prèvia al gest tècnic

- Determinar el percentatge de salts i caigudes realitzats juntament amb la realització del gest tècnic.
- Determinar el nombre i el tipus de desplaçaments realitzats prèviament a la realització del gest tècnic.

En relació amb l'acció defensiva del porter

- Determinar l'acció tècnica defensiva més utilitzada.
- Conèixer la intensitat de l'acció tècnica defensiva.
- Determinar el microespai de finalització més utilitzat.

Material i mètode

La investigació es va portar a terme al llarg de la VIII Edició del Torneig Internacional de Futbol 7, celebrat a Maspalomas, entre el 27 i el 28 de desembre del 2003; s'hi van analitzar els porters de 10 equips durant 19 partits, la durada dels quals va ser de 24 minuts (12 minuts cada part), excepte les semifinals i final, que van tenir una durada de 30 minuts (15 minuts cada part). L'instrument d'observació que s'ha utilitzat ha estat el sistema de categories.

Per a la construcció del sistema de categories s'han utilitzat dos estudis pilot (Sainz de Baranda i Serrat, 2000; Sainz de Baranda, 2002), en els quals es va establir un llistat inicial de trets (Anguera, 1993, 2003), determinats per un seguit de criteris, a partir de la qual es va anar limitant i circumscriuint l'inici i el final, la durada, la periodicitat, la focalització i la simultaneïtat dels comportaments. A partir del disseny d'aquest sis-

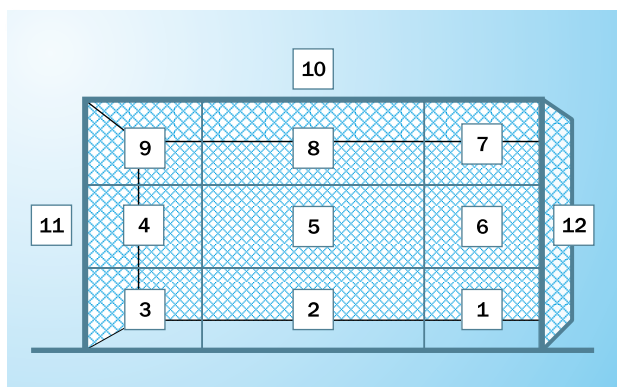

Figura 1
Microespais de finalització.

tema de categories, es van registrar els aspectes del joc següents:

Acció defensiva del porter:

Variables relacionades amb la participació del porter en defensa.

- Acció física realitzada: Salt, caiguda i desplaçament tenint en compte la porteria (frontal, lateral dret, lateral esquerre, dorsal). Si en una jugada el porter realitza diversos desplaçaments es registrarà l'últim realitzat abans del gest tècnic.
- Acció defensiva del porter: blocatge, desviació, allunyament, rebuig, prolongaments, estirada, sortida (1x1), cobertura, aturada peu i allunya la defensa.
- Intensitat de l'acció: submàxima o màxima.
- Microespai de finalització: la zona on va dirigida la pilota i cap a la qual, normalment, el porter realitza l'acció. S'hi poden distingir tres situacions:
 - Quan l'atac contrari finalitza amb un xut a porta, ja sigui entre els tres pals (zones 1 a 9) o fora dels tres pals (zones 10,11,12).
 - Quan l'atac contrari finalitza als encontorns de la porteria i el porter realitza l'acció defensiva en: àrea petita, àrea gran, fora de l'àrea gran.
 - Després d'una passada d'un company del porter i el porter realitza l'acció defensiva en: àrea petita, àrea gran, fora de l'àrea gran.
- Gol: No s'aconsegueix gol, sí que se n'aconsegueix.

Abans de la recollida de les dades es va realitzar l'entrenament dels observadors, per a la qual cosa es va fer servir la metodologia exposada per Behar (1993). Es van utilitzar 5 observadors i es va establir un índex de confiança (Coeficient de Correlació Intraclasse o Índex de Kappa) del 0,95.

Es va realitzar una anàlisi estadística de caràcter descriptiu, dintre de la qual es van calcular les mitjanes, desviacions típiques, mínims i màxims dels comportaments efectuats pels diferents porters; es va utilitzar el programa estadístic SPSS.11.5.

Resultats

Accions físiques

Dintre de les accions físiques, s'han englobat els salts, caigudes i desplaçaments (*taula 1*), perquè seran els ítems que reflecteixen la càrrega física dintre d'un partit.

Desplaçament	Total	Mitjana per partit	Mínim	Màxim	Percentatge
Frontal	190	10,00 ± 4,04	3	19	54,60
Lateral dret	63	3,32 ± 1,53	1	6	18,10
Lateral esquerre	77	4,05 ± 2,37		8	22,13
Dorsal	18	0,95 ± 0,97		3	5,17

Taula 1

Desplaçaments utilitzats previs a la realització del gest tècnic en un partit.

En relació amb els salts, se'n van observar un total de 169, per la qual cosa un 31 % d'accions tècniques defensives es van realitzar amb salt; es va apreciar una mitjana per partit de $9,05 \pm 4,21$, amb un mínim de 3 i un màxim de 16. A més a més, es van observar un total de 202 caigudes, i per la qual cosa un 38 % d'accions tècniques defensives es van realitzar amb caiguda; es va apreciar una mitjana per partit de $10,74 \pm 2,66$, amb un mínim de 7 i un màxim de 17.

Es van realitzar 348 desplaçaments amb una mitjana de $18,32 \pm 4,83$, un mínim de 7 i un màxim 28 (taula 1). El més utilitzat va ser el frontal (54,6 %), seguit del lateral

esquerre (22,1 %), el lateral dret (18,1 %) i, finalment, el desplaçament cap a enrere (5,1 %).

Es pot apreciar, a la taula 2, que el salt és una acció física molt lligada a l'allunyament amb els punys i el prolongament, atès que totes aquestes accions es van realitzar amb salt, encara que el volum va ser petit. A més a més, destaquen l'estirada (79,4 %) i la desviació (55,2 %). Mentre que les accions més relacionades amb la caiguda són la sortida amb els peus i la desviació (84,2 %).

En relació amb el desplaçament, gairebé el 100 % dels 1x1 es van realitzar amb desplaçament, el 80 % del

Gest Tècnic	Acció física realitzada						Total Desplaçaments
	Caiguda	Salt	Desplaçament				
			Frontal	Lateral dret	Lateral esquerre	Dorsal	
Blocatge	64 (29,3%)	48 (22%)	78	26	32	8	144
Desviació	32 (84,2%)	21 (55,2%)	6	1	6		13
Allunyament puny		3 (100%)	1				1
Allunyament peu	2 (6,6%)		18	4	5		27
Rebuig	1 (100%)	1 (100%)		1 (100%)			1
Prolongament		3 (100%)			1		1
Estirada	71 (69,6%)	81 (79,4%)	13	3	8	4	28
Sortida peus 1 x 1	13 (86,6%)	4 (26,6%)	12	2	1		15
Sortida peus amb blocatge	2 (66,6%)		2 (66,6%)				2
Sortida peus amb desviació	9 (100%)	3 (33,3%)	8 (88,8%)	1 (11,2%)			9
Sortida peus amb rebuig	3 (100%)	2 (66,6%)	2 (66,6%)	1 (33,4%)			3
Control orientat i passada peu			28 (50%)	3 (5,3%)	8 (14,2%)	4 (7,1%)	43
Passada directa			11 (61,1%)	2 (11,1%)	1 (5,5%)	1 (5,5%)	15
Allunya la defensa	5 (11,1%)	3 (6,6%)	4 (8,8%)	2 (4,4%)	2 (4,4%)		8
Total	202	169	183	46	64	17	310

Taula 2

Relació de les accions físiques realitzades i els diferents gests tècnics.

Gest tècnic	Total	Mitjana per partit	Mínim	Màxim	Percentatge
Blocatge	218	11,47 ± 3,15	6	16	40,07
Desviació	38	2,00 ± 1,29		5	6,99
Allunyament puny	3	0,16 ± 0,50		2	0,55
Allunyament peu	30	1,58 ± 1,35		5	5,51
Rebuig	1	0,05 ± 0,23		1	0,18
Prolongament	3	0,16 ± 0,37		1	0,55
Estirada	102	5,37 ± 2,54	2	11	18,75
Sortida peus 1 x 1	15	0,79 ± 0,85		3	2,76
Sortida peus amb blocatge	3	0,16 ± 0,37		1	0,55
Sortida peus amb desviació	9	0,47 ± 1,02		4	1,65
Sortida peus amb rebuig	3	0,16 ± 0,37		1	0,55
Control orientat i passada peu	56	2,95 ± 2,46		7	10,29
Passada directa	18	0,95 ± 1,03		3	3,31
Allunya la defensa	45	2,37 ± 1,95		6	8,27

Taula 3

Gests tècnics defensius realitzats pels porters en un partit.

Microespai de remat	No gol	%	Gol	%	% de gols
Blocatge	218	100			
Desviació	38	100			
Allunyament puny	3	100			
Allunyament peu	30	100			
Rebuig	1	100			
Prolongament	3	100			
Estirada	65	63,7	37	36,3	74
Sortida peus 1 x 1	8	53,3	7	46,7	14
Sortida peus amb blocatge	3	100			
Sortida peus amb desviació	9	100			
Sortida peus amb rebuig	3	100			
Control orientat i passada peu	56	100			
Passada directa	18	100			
Allunya la defensa	45	100			
No realitza acció	158	96,3	6	3,7	12

Taula 4

Anàlisi de l'acció tècnica realitzada pel porter i la finalització de l'acció ofensiva en gol.

joc amb el peu del porter es va realitzar amb desplaçament, el 66 % dels blocatges es van realitzar amb desplaçament, mentre que la desviació i l'estirada són les accions tècniques que es van realitzar en menor percentatge amb desplaçament previ, atès que només es van realitzar un 27,4 % de les estirades i un 34,2 % de les desviacions.

Accions tècniques

Es van analitzar un total de 544 accions tècniques defensives, de les quals 45 van ser realitzades per la defensa (companys de l'equip del porter); la mitjana per partit va ser de $28,63 \pm 5,78$, amb un mínim de 18 i un màxim de 38. Com es pot apreciar a la *taula 3*, el gest més utilitzat va ser el blocatge (40,07 %), seguit de l'estirada (18,75 %) quan es realitza sense interceptar la pilota i de l'aturada amb el peu (10,29 %). Per contra, els gests menys utilitzats van ser el rebuig (0,18 %), el prolongament (0,55 %), l'allunyament amb els punys (0,55 %) i els 1x1 (6 %), mentre que la cobertura tècnica no va ser realitzada per cap porter.

En relacionar les accions tècniques realitzades pel porter i la consecució de gol, observem, a la *taula 4*, que quan el porter no pot posar-se en contacte amb la pilota i realitza una estirada, en el 36,3 % de les ocasions l'equip contrari aconsegueix el gol. A més a més, en el

46,7 % de les ocasions que realitza un 1x1 amb sortida als peus i no arriba a posar-se en contacte amb la pilota, l'equip contrari aconsegueix gol. Per contra, l'equip contrari no aconsegueix cap gol en les situacions en què el porter desvia la trajectòria de la pilota, i aquelles en què realitza un 1 x 1 amb sortida als peus i es posa en contacte amb la pilota.

Quan es combinen les accions tècniques realitzades pel porter i el tipus d'atac contrari, observem, a la *taula 5*, que el 75,1 % dels blocatges, el 70 % de les desviacions i el 100 % de les estirades es realitzen davant d'un atac posicional. Mentre que el 48 % i el 36 % dels 1x1 es realitzen davant d'un contraatac i una passada de contraatac respectivament. Finalment, el 90 % del joc amb el peu del porter es realitza després de la passada d'un company.

Intensitat de l'acció

En un 64,45 % (446) la intensitat de les accions va ser màxima, i la mitjana per partit va ser de $23,47 \pm 4,9$, amb un mínim de 14 i un màxim de 32, i un 35,55 % (246) la intensitat va ser submàxima, i la mitjana per partit va ser de $12,95 \pm 3,91$, amb un mínim de 8 i un màxim de 24.

Quan es combina la intensitat de l'acció tècnica del porter i la consecució de gol, a la *taula 6* observem que, com és lògic, tots els gols s'aconsegueixen amb accions d'intensitat màxima, encara que tan sols l'11,4 % de les accions màximes acaben en gol.

Microespai de finalització

Es van registrar 691 finalitzacions, encara que en 21 (3,04 %) el xut és interceptat per un defensa o un atacant. La mitjana per partit va ser de $36,37 \pm 5,43$ amb un mínim de 26 i un màxim de 45. Per analitzar la zona de la porteria on acaba l'atac i el porter realitza una intervenció, es va dividir la porteria en 12 espais, tal i com es pot apreciar a la *figura 1*. Es va observar que 189 (30,8 %) finalitzacions van ser dirigides entre els tres pals, 204 (29,5 %) finalitzacions van ser dirigides fora dels tres pals i en 277 (36,7 %) finalitzacions la intervenció del porter es va realitzar als encontorns de la porteria (àrea de meta, àrea de penal i fora de l'àrea de penal).

Les zones més utilitzades per finalitzar entre els tres pals van ser les zones **1** (36 accions), **2** (36 accions) i **3** (34 accions), totes elles a «arran de terra», i la zona **5** (21 accions) o zona central de la porteria (*taula 7*).

Acció tècnica	Atac posicional	Contraatac	Passada de contraatac	Passada de company
Blocatge	100	11	13	9
Desviació	17	6	1	
Allunyament puny	1			
Allunyament peu	3		3	20
Rebuig	1			
Prolongament	2			
Estirada	49			
Sortida peus 1x1	4	12	9	
Control orientat i passada peu	6			47
Passada directa	1			16

▲
Taula 5

Anàlisi de l'acció tècnica realitzada pel porter i el tipus d'atac contrari.

Intensitat de l'acció	No gol	%	Gol	%	% de gols
Submàxima	246	100			
Màxima	395	88,6	51	11,4	100

▲
Taula 6

Anàlisi de la intensitat de l'acció tècnica realitzada pel porter i la finalització de l'acció ofensiva en gol.

En combinar el microespai de finalització i la consecució de gol, observem, a la *taula 8*, que són les zones «arran de terra» les més eficaces per a aconseguir gol; hi destaquen les zones situades a l'esquerra (27,5 %) i a la dreta del porter (25,5 %).

Quan es relacionen les accions tècniques realitzades pel porter i el microespai de finalització, observem, a la *taula 9*, que el blocatge és un gest que el porter realitza quan se situa sota la porteria i a l'àrea de penal, la desviació és una acció que es realitza majoritàriament quan el porter se situa sota la porteria, igual que el prolongament i l'estirada. Tanmateix, les accions que componen el joc amb el peu del porter, es realitzen majoritàriament a l'àrea de penal o fora de l'àrea de penal, igual que els 1x1, que es realitzen, en la seva majoria, a l'àrea de penal.

Zona de finalització	Total	Mitjana per partit	Mínim	Màxim	Percentatge
1	36	1,89 ± 1,20		5	5,21
2	36	1,89 ± 1,24		4	5,21
3	34	1,79 ± 1,08		4	4,92
4	11	0,58 ± 0,61		2	1,59
5	21	1,11 ± 1,1		3	3,04
6	12	0,63 ± 0,68		2	1,74
7	15	0,79 ± 0,79		3	2,17
8	15	0,79 ± 0,98		3	2,17
9	9	0,47 ± 0,77		3	1,30
10	50	2,63 ± 1,77		7	7,24
11	69	3,63 ± 2,59		9	9,99
12	85	4,47 ± 2,04		8	12,30
Àrea petita	71	3,74 ± 2,08	1,00	8	10,27
Àrea gran	186	9,79 ± 3,88	4,00	17	26,92
Fora de l'àrea gran	20	1,05 ± 1,35		5	2,89

Taula 7
Microespais de finalització de l'atac contrari en un partit.

Zona de finalització	No gol	%	Gol	%	% de gols
1	22	61,1	14	38,9	27,5
2	29	80,6	7	19,4	13,7
3	21	61,8	13	38,2	25,5
4	7	63,6	4	36,4	7,8
5	19	90,5	2	9,5	3,9
6	8	66,7	4	33,3	7,8
7	12	80	3	20	5,9
8	15	100			
9	6	66,7	3	33,3	5,9

Taula 8
Anàlisi del microespai de finalització i la consecució de gol.

Acció tècnica	Porteria	Àrea de meta	Àrea de penal	Fora d'àrea de penal
Blocatge	97	29	92	
Desviació	34	2	2	
Allunyament puny	0	1	2	
Allunyament peu	0	6	17	7
Rebuig	1			
Prolongament	3			
Estirada	98	1	3	
Sortida peus 1x1	0		15	
Sortida peus amb blocatge	0	1	2	
Sortida peus amb desviació	0	3	6	
Sortida peus amb rebuig	0	2	1	
Control orientat i passada peu	0	15	38	3
Passada directa	0	5	11	2
Allunya la defensa	45	10	35	

Taula 9
Anàlisi de l'acció tècnica realitzada pel porter i el microespai de finalització.

Gol

Dels 189 xuts a porta entre els tres pals, es van aconseguir 51 gols, cosa que significa un 27 % d'efectivitat, amb una mitjana de $2,8 \pm 1,20$ gols per partit, amb un mínim d'1 i un màxim de 5 gols per partit.

Discussió

Després de la revisió bibliogràfica realitzada, són escassos els estudis amb els quals poder comparar els resultats d'aquesta investigació. Per això, cal continuar augmentant els coneixements sobre l'acció de joc per identificar els patrons que diferencien el Futbol 7 del Futbol 11, si es pretén de continuar realitzant progressos en el procés d'ensenyament/aprenentatge i entrenament del futbol base (Ardá, 1998).

Respecte del lloc específic del porter, en el futbol 7 es modifica la mida de les porteries, cosa que augmenta les possibilitats d'èxit en la seva tasca defensiva. A més

a més, la disminució de les dimensions del camp ocasionarà un nombre més gran d'atacs i, per tant, incrementarà la participació defensiva del porter.

En aquest estudi s'observa que la mitjana d'accions realitzades pel porter és superior a les realitzades en futbol 11, perquè el temps de joc és menor. Aquest fet reforça els efectes positius que té el futbol 7 en la participació del porter, cosa que també han demostrat Lapresa (2001) i Escudero (2002).

En relació amb les accions tècniques, el blocatge és la més utilitzada, amb un 40 %, seguit del control orientat i la passada amb el peu (10,29 %), i de l'allunyament amb el peu (5,51 %). Aquestes dades ratifiquen la idea de planificar l'entrenament del porter en dos blocs, el primer en relació amb el joc amb les mans (blocatge, desviació, rebuig, prolongament i allunyament amb els punys) i el segon bloc en relació amb el joc amb el peu (passada amb el peu directe, control orientat i passada amb el peu i allunyament amb el peu). A més a més, es pot introduir un tercer bloc que desenvolupi les accions d'1x1, per les seves característiques i perillositat, encara que el percentatge d'aquesta mena d'accions en un partit sigui més petit (5,51 %).

Un altre aspecte a tenir en compte en la planificació del joc defensiu del porter, són les accions físiques que realitza en un partit; observem que un 31 % de les accions es van realitzar amb salt, un 38 % amb caiguda, i un 64 % amb desplaçament. Destaca el salt com una acció física molt lligada al blocatge aeri, a l'allunyament amb els punys i al prolongament, perquè totes aquestes accions es van realitzar amb salt. A més a més, l'estirada i la desviació, juntament amb l'1x1, es troben molt relacionats amb la caiguda.

Per això cal introduir les accions físiques, atès que és sobretot el desplaçament allò que permetrà que el porter modifiqui la seva posició i aconseguixi en cada moment la col·locació correcta (bisectriu); en aquest sentit, en el nostre estudi s'observa que en les accions en les quals el porter no va efectuar desplaçament i no va arribar a interceptar la pilota realitzant una estirada, disminueix la seva eficàcia i ocasiona el 73 % dels gols. A més a més, el desplaçament frontal ha de ser introduït amb l'objectiu de tancar l'angle de tir, modificant la seva posició en funció d'on es trobi el jugador amb pilota.

Així, en aquest estudi s'ha observat que sempre que el porter pren contacte amb la pilota impedeix la consecució del gol, ja sigui amb un blocatge, una desviació, un allunyament o un 1x1, cosa que s'ha de tenir

en compte per reforçar la importància del joc del porter dintre de la tasca defensiva.

Un altre aspecte a tenir en compte com a entrenadors en la planificació, és la forma mitjançant la qual el porter obté la possessió de la pilota, el tipus d'atac realitzat per l'equip contrari i la zona de finalització de l'acció ofensiva, perquè la labor defensiva del porter dependrà del millor o pitjor funcionament del sistema defensiu del seu equip (Pino, 1998), així com del tipus d'atac contrari. Tots dos factors determinaran la resposta tecnicotàctica del porter i, per tant, per poder dissenyar tasques s'han d'analitzar les situacions més utilitzades pels equips i les situacions amb més eficàcia amb vista al gol.

En aquest sentit, s'observa que el joc amb les mans està relacionat amb un atac posicional, sobretot el blocatge, l'allunyament amb els punys i el prolongament; el joc amb el peu està relacionat amb l'obtenció de la pilota mitjançant la passada d'un company o la passada de contraatac i els 1x1 estan relacionats amb els contraatacs i amb la passada de contraatac.

En relació amb la zona de finalització, dels microespais situats a la porteria s'observa que les zones arran de terra són les més utilitzades i també les més eficaces, cosa que pot ser deguda al fet que l'estirada lateral baixa encara no és dominada pel porter en aquestes edats, a més a més, cal tenir en compte que quan es realitza el xut a porta des dels microespais de xut frontals, són les zones laterals a la porteria on el porter és més vulnerable. Un altre factor que pot influir a fer que els xuts més eficaços siguin els rasos, és la superfície de contacte utilitzada, perquè l'interior és la més segura i eficaç, i també la més utilitzada pels jugadors.

Per això, cal que als entrenaments es combinin els microespais de rematada amb les zones de finalització, perquè el jugador reflexioni sobre la superfície de contacte més efectiva i la seva relació amb la possibilitat de dirigir la pilota cap a una zona o una altra de la porteria. A més a més, el porter ha de ser conscient, de la necessitat de la utilització del desplaçament previ que li permeti de tancar angle de tir i arribar a les zones laterals amb èxit.

Quan la pilota no arriba a porteria, la zona de finalització més utilitzada és l'àrea gran, cosa que hem de tenir en compte als entrenaments, perquè el porter ha de sortir de la porteria en el 40 % de les ocasions. Així, des de les primeres edats cal inculcar als porters que la seva posició més eficaç no sempre és sota la porteria i en funció de l'acció tècnica a entrenar se n'ha de modificar també l'espai d'acció (*taula 10*).

Acció tècnica	Àrea de meta	Àrea de penal	Fora d'àrea de penal
Blocatge	***	***	
Desviació	***		
Allunyament puny	**	***	
Prolongament	***	*	
Sortida peus 1x1		***	
Rebuig		***	
Control orientat i passada peu	*	***	**
Passada directa		***	**
Allunyament peu	*	***	***

Taula 10

Espais més utilitzats per a la realització de les accions tècniques.

Així, creiem que cal plantejar tasques globals on el porter pugui ser eficaç, per això caldrà disminuir la mida de les porteries als entrenaments, cosa que incrementarà el nombre de vegades que el porter obtingui la possessió de la pilota i pugui adquirir el blocatge com a acció fonamental. En les situacions on no pugui blocar la pilota serà més fàcil, en espais reduïts, que reflexioni sobre la finalitat de la desviació, que ha de ser, generalment, lateral vers la línia de meta. Una altra variant a utilitzar per al treball dels desplaçaments i de la seva col·locació serà la introducció de dues porteries de dimensions reduïdes separades, així podrà obtenir èxit en tot moment, sempre que utilitzi el desplaçament previ de forma adequada.

Finalment, per al treball del joc aeri i de l'1x1 es poden utilitzar, com indiquen Sainz de Baranda, Ortega i Martínez (2003), els espais semiprohibits, on només pugui entrar un atacant i el porter, perquè aquest últim pugui valorar la importància del seu joc en aquestes situacions.

Conclusions

- De les accions defensives efectuades pels porters un 31% es van realitzar amb salt i un 38% amb caiguda.
- De les accions defensives realitzades pels porters en un 64% existeix desplaçament, i el més utilitzat és el desplaçament frontal.
- L'acció tècnica defensiva més utilitzada va ser el blocatge, seguit de les accions que conformen el joc amb el peu del porter.

- En un 64% la intensitat de les accions va ser màxima.
- Els microespais de finalització més utilitzats dels xuts entre els tres pals van ser els rasos, i també van ser els més eficaços, encara que en un 40% el porter va realitzar intervencions en l'àrea de meta, l'àrea de penal i fora de l'àrea de penal.

Agraïments

Treball realitzat en el marc del projecte d'investigació: "Estudi de l'acció i participació del porter de futbol en competició (PMAFI-PIS-09/03)", finançat per la Universidad Católica San Antonio de Murcia.

Bibliografia

- American Sport Education Program. (2001). *Coaching youth soccer*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Anguera, M. T. (1993). Proceso de categorización. A M. T. Anguera (ed.), *Metodología observacional en la investigación Psicológica. Vol 1: Fundamentación I* (pàg. 115-167). Barcelona: PPU.
- Diseños observacionales en la actividad física y el deporte: estructura, alcance y nuevas perspectivas. A A. Oña y A. Bilbao (Eds.), *Libro de Ponencias del II Congreso Mundial de Ciencias de la Actividad Física y el Deporte. Deporte y Calidad de vida* (pàg. 253-282). Granada: Editores.
- Ardá, A. (1998). *Análisis de los patrones de juego en fútbol a 7. Estudio de las acciones ofensivas*. [Tesis doctoral]. La Coruña: Universidad de La Coruña.
- Behar, J. (1993). Sesgos del observador. A M.T. Anguera (ed.), *Metodología observacional en la investigación Psicológica. Vol 2: Fundamentación 2*. Barcelona: PPU.
- Mercier, J. (1967a). Le football de effectifs réduits. Les règles de football à 5. *Revista Educación Physique et Sport*, 87, 73-77.
- Mercier, J. (1967b). Le football de effectifs réduits. Les règles de football à 7. *Revista Educación Physique et Sport*, 88, 81-82.
- Escudero (2002). Incidencia del número de jugadores, materiales y dimensiones del terreno sobre las acciones de juego y la eficacia en el fútbol 7 y 11. [Suficiència Investigadora]. Universidad Católica San Antonio.
- Lapresa, D. (2001). Una alternativa del fútbol 9 en el primer año de infantiles: una propuesta ante el fútbol 11. *El entrenador Español*, 88, 34-41.
- Pacheco, R. (2004). *Fútbol: La enseñanza del entrenamiento del Fútbol 7. Un juego de iniciación al Fútbol 11*. Barcelona: Paidotribo.
- Sainz de Baranda, P. i Serrato, D. (2000). La utilidad de las Hojas de Observación en el Portero de Fútbol: Parte primera. *Cuadernos del Entrenador. Revista de la Federación Española de Fútbol*, 85, 34-51.
- Sainz de Baranda, P. (2002). Eurocopa 2000: Análisis del portero. *Cuadernos del Entrenador. Revista de la Federación Española de Fútbol*, 93, 47-57.
- Sainz de Baranda, P.; Ortega, E. i Martínez, J. A. "Metodología global para el entrenamiento del portero en el fútbol base", *Lecturas: Educación Física y Deportes*, 62 (en línia) <http://www.efdeportes.com/efd62/portero.htm>. (consulta 3 de gener de 2003).
- Vales, A. (1994). Análisis de la estructura competitiva del fútbol base: presente y futuro. *Cuadernos del Entrenador. Revista de la Federación Española de Fútbol*, 60, 48-58.
- Wanceulen, A. (1982). *Las Escuelas de Fútbol: Organización de la Función social y de los aspectos físico-técnicos*. Madrid: Esteban Sanz.
- Wein, H. (1995). *Fútbol a la medida del niño*. Madrid: RFEF.